כז:

א) חולין מו:, ב) שם קכב,
ג) לעיל יב., ד) ע"ז ג:,
ב) לעיל קו: וש"ג, ו) [לעיל קה: וש"ג], ו) לעיל ע"ח

. מוכות ו: ןעדיות פ"ב מ"ה],

ה) ועדיות שסן לעיל ע"א,

יו) [עריתו שט] נשיל ע ט, ע) תענית כד:, י) [לפרש"י ומוס" בנילוד ועומד וכוי ומוס" בנילוד ועומד וכוי דמיקא מלת הים והרמב"ים דים פי"א מהל' שבת גרם

הספלן, כ) ועי׳ תוס׳ ע״ז כו.

ד"ה סבר], () [נמשך עם האלבע כל"ל],

תורה אור השלם

ו היהפר כושי עורו ונמר

ז הַנְּחֲבּן בּוּשִּׁי עודו וְּנְבֵּוּ הֲבַרְבָּרֹתָיו גַּם אַתֶּם תּוּכְלוּ לְהַיִּטִיב לְמָדֵי הָרֵעֵ:

הגהות הב"ח

(א) גם' ולא מטמאין אלא

(ב) רש"י ד"ה להוליא ממנה וכו' לריך לו להיות: (ג) ד"ה מחייב וכו' כדאמרי' בעלמא

עירובין כח ע"ב. נ"ב ע"ש דהמסקנא היא דמארעא קא

רבי והערוך גם הוא פי׳ הכא

על פי המסקנא דהתם עיין

גליון הש"ם

גמ' והרי פרעוש. עי' בר"ן פ"ק למסכמין ה ע"ב: שם אמר שמואל הושים ידו

מעי בהמה. עי׳ נכורות כה

אמר רב אדא בר

ד א מיי׳ פ״ח מהל׳ שנת

הלכה ט סמג לאוין סה טוש"ע א"ח סיי שטו סעיף ח: ח: מיי פי"א שם הל' ד סמג שם טור א״ח סימן : ממו:

שטו: ל ג ד מיי' פ"י שם הלכה כד ופי"א שם הל' ב סמג שם טוש"ע א"ח סי' שטו :סעיף ט

ו ה (מיי׳ פ״י שם הל׳ כא) סמג שם טוש״ע שם סעיף ... חוזח מי

הלכה א: מי טי מיי׳ פ״ח מהלי שבת הלכה ג טוש"ע א"ח סי

מוסף רש"י

הלטאה כחולדה. עורה חלוק מנשרה (חולין קכב.). כהורג גמל. כלומר דגדול (לעיל יב.). בכינה דאינה פרה ורבה. אלא מנשר אדם פורדו בה: מגמ מכסי מדט היא סורלת (לעיל יב.). יושב הקב"ה רזן. קולב להס מהיכן תודמן להס פרנסתס, מקרני ראמים, חיה גדולה, (ע"ז ג.). דמיקרי ביצי כנים. ודקין הן והוא אינב״א בלשון ארמית ובלע״ז לשוער״ק (שם). מאמה לאנטרי״ק (שם). מאמה אינברה לגופה. כל מלאכה שאינה לריכה אלא לסלקה מעליו הוי מלאכה לסלקה מעליו הוי מלאכה שאינה לריכה לגופה, דברלונו לא באה לו ולא היה לריך לה הלכך לאו מלאכת מחשבת היא לר"ש (דעיד צג:). המפים מרסא. ראה לעיל קז. שיבש בו כסלע. אע״פ שהוא מפרכם לאחר כן ובעוד שהוא מפרכם השליכו במים, שהוא מפרכם השליכו במים, חייב. משום נטילת נשמה, שהיא אב מלאכה, דמנו ולעיל שהית חב מנמכה, דמנן (נעיג עג.) השותטו (תענית כד.). ובין סגפיריו. דודאי לא חי, וכשאין מחוסר לידה עסקינן, כגון שלדו בחוך הסל והניתו במים לחיות כדרך שעושין הלייגין (שם).

מוסף תוספות

י. א. דפריך ׳לענין שבת לא פליגי'. מוס' הרט ע. ב. מתירא שמא ישכנו, יר"ש אם. פי הר"ן. שיטת התוס', ועי' או"ח סי' שטו' ס"ט ובמג"א ס"ק יח' ובט"ז סק"ח]. ג. ע"ג קרקע ובט"ז סק"ח]. ג. ע"ג קרקע דוקא או. לא"ש. T. בתוך הים. מאירי. ה. שאין שם איסור צידה. מאירי.

רב נסים גאון

, מלאכה שאינה צריכה לגופה, דפליגי בה ר' יהודה ור' שמעון כבר כתבנוה -- פרה יציאות השרת. אמר בפרק יציאות השבת. אמר רב ששת האי מאן דעקר כשותא מהגה והיומנה חייב משום עוקר דבר מגידוליו. משתכח בפרק מגידוליו. משתכח בפרק . בכל מערבין (עירובין דף כח) בכל מעובין נשיובין היוה חליש הגירסיה הוה אזיל ויתיב אפיתחה דבי ר' יהודה בר אמי, אמר כי חלפי רבנן . איקום מיקמייהו ואקביל איקום מיקמייהו האקביל אגרא. נפק אתא ינוקא אמר ליה מאי אגמרך רבך בכשות. אמר ליה כשות בורא פרי האדמה, כשות בווא פור האומה, כשות נמי מארעא קא רביא דהא קא חזינן דקטלינן ליה להיזמא ומיתא כשותא (דבעי למיזרע כשותא). ובפרק ר"א אומר תולין את

אביי אין עור חלוק מבשר בו'. מסקנא דפירכאא היא מאניי דודאי אליבא דאביי פליגי לענין שבת אבל למאי דמפרש רבא ורב אדא לא פליגי מידי לענין שבת ותימה הוא כיון דלא קיימא שינויא דאניי היכי פריך מינה: הצד את הפרעוש בו' ר"י פושר.

משמע דפטור אבל אסור ואומר ר"י בשם הרב פורת דאפ״ה אםב נושך האדם מותר ליקחנו ולהשליכו מעליו דמשום לער שרי אבל אם הוא באותו ענין על האדם שאינו ירא שינשכנו כגון על סרבלו מבחוץ אסור ליטלו אבל יכול להפילו מעליו:

לש ספרים דגרסי מ"ט מחייב רבי אליעזר לאו משום דפרה ורבה ושיבוש הוא דהא אפילו בכינה מחייב רבי אליעזר ופרעוש נקט לרבותא דרבי יהושע דאפילו פרעוש פוטר ושינויא נמי דמשני לא משמע דגרים

ליה ור"ת נמי מחקו מספרו: ביון שיבש בו בסלע. בנילוד ועומד במים דמייריה מדלא ליה עד שיבש כסלע: ואי

למה שמנו חכמים אדרבה למה שמנו חכמים אין להם עור ואמר אביי הכי קאמר אין עור חלוק מבשר אלא למה שלא מנו חכמים אמר ליה רבא הא למה שמנו חכמים קאמר אלא אמר רבא הכי קאמר אין עור מממא כבשר אלא למה שמנו חכמים מכלל דרבי יוחנן בן נורי הנך נמי דלא מנו חכמים מממאין והא קתני ר' יוחנן בן נורי אומר ח' שרצים ישׁ להן עורות ולא מטמאין 🕫 [אמר רב] אדא בר מתנה תריץ הכי וחכמים אומרים לענין מומאה אין עור למה שמנו חכמים ואכתי לענין שבת לא פליגי והתניא הצד אחד מח' שרצים האמורים בתורה יהחובל בהן חייב בשרצים שיש להן עורות ואיזו היא חבורה שאינה חוזרת יצא רבי יוחנן שלא יצא רבי יוחנן

בן נורי אומר ח' שרצים יש להן עורות אמר רב אשי מאן ת"ק רבי יהודה דאזיל בתר גישתא ∘דתנן ר' יהודה אומר הלמאה כחולדה אבל רבנן דפליגי עליה דרבי יוחגן לענין מומאה לענין שבת מודו ליה אי הכי האי דברי רבי יוחנן בן נורי דברי רבי יוחנן ומחלוקתו מיבעי ליה תני דברי רבי יוחנן בן נורי ומחלוקתו בעא מיניה לוי מרבי מנין לחבורה שאינה חוזרת דכתיב יהיהפוך כושי עורו ונמר חברבורותיו מאי חברבורותיו אילימא דקאי ריקמי ריקמי האי ונמר חברבורותיו נמר גווניו מבעי ליה אלא ככושי מה עורו דכושי אינה חוזרת אף חבורה אינה חוזרת: ושאר שקצים כו': הא הורגן חייב מאן תנא א"ר ירמיה ר"א היא ידתניא ר"א אומר ההורג כינה בשבת כהורג גמל בשבת מתקיף לה רב יוסף עד כאן לא פליגי רבנן עליה דרבי אליעזר אלא בכינה דאינה פרה לה רב יוסף עד שקצים ורמשים דפרין ורבין לא פליגי ושניהם לא למדוה ורבה יאבל שאר שקצים ורמשים דפרין אלא מאילים רבי אליעזר סבר כאילים מה אילים שיש בהן נטילת נשמה אף כל שיש בו נמילת נשמה ורבגן סברי כאילים מה אילים דפרין ורבין אף כל דפרה ורבה א"ל אביי וכינה אין פרה ורבה יוהאמר מר יושב הקב"ה ווֹן מקרני ראמים ועד ביצי כינים מינא הוא דמיקרי ביצי כינים והתניא מפויי וביצי כינים מינא הוא דמיקרי ביצי כינים יוהרי פרעוש דפרה ורבה ותניא הצד פרעוש בשבת רבי אליעזר מחייב יורבי יהושע פומר אמר רב אשי צידה אהריגה קרמית עד כאן לא פליגי רבי אליעזר ור' יהושע אלא דמר סבר ¬דבר שאין במינו ניצוד חייב ומר סבר פמור יאבל לענין הריגה אפילו רבי יהושע מודה: הבצדן לצורך חייב וכו': מאן תנא אמר רב יהודה אמר רב יר' שמעון היא ראמר מלאכה שאין צריכה לגופה פמור עליה איכא רמתני לה אהא יהמפים מורסא בשבת אם לעשות לה פה חייב אם להוציא ממנה לחה פמור מאן תנא אמר רב יהודה אמר רב ר' שמעון היא דאמר מלאכה שאין צריכה לגופה פטור עליה ואיכא דמתני לה אהא יהצד נחש בשבת אם מתעסק בו שלא ישכנו פטור אם לרפואה חייב מאן תנא אמר רב יהודה אמר רב רבי שמעון היא ראמר מלאכה שאינה צריכה לגופה פמור עליה אמר ישמואל יהשולה דג מן יהים כיון שיבש בו כסלע חייב א"ר יוסי בר אבין ובין סגפיריו אמר רב אשי ילא תימא יבש ממש אלא אפילו דעבד רירי אמר מר בר המדורי ®אמר שמואל ®הושים ידו למעי בהמה ודלדל עובר שבמעיה חייב מאי מעמא אמר רבא בר המדורי אסברא לי לאו אמר רב ששת "האי מאן דתלש כשותא מהיומי והיגי מיחייב משום עוקר דבר מגידולו

למה שמנו הכמים. בשחיטת חולין אלו שעורותיהן כבשרן והא ודאי משבשתא היא אדרבה למה שמנו חכמים אין להם עור דהא עורותיהן כבשרן האמרי: ואמר אביי הכי האמר אין עור חלוק מבשר. אלא לאותן ד' שלא מנו חכמים חולד ועכבר ולב ותנשמת אבל האנקה הכח והלטאה והחומט אין עורן חלוק

מבשרו ולא הוי חבורה ומ"מ השיא לרב: א"ל רבא והא למה שמנו האמר. ולא טעי תנא בין מנו ללא מנו: אין עור מטמא כבשר כו'. והכי האמרי ליה דקאמרת לענין שבת יש להן עור אבל לענין טומאה עורותיהן כבשרן דאיתרבו מהטמאים אין עור מטמא כבשר אלא לאותן ארבעה שמנו: מכלל דרבי יוחנן כו'. בתמיה. והא קתני התם גבי טומאה דכל ח' שרלים לרבי יוחנן בן נורי יש להן עורות: מריץ הכי. סמי מברייתה אלה ותני אין עור למה שמנו חכמים. ומיהו לרב לא תקשי דהכי קאמרי ליה לענין שבת מודינא לך דהחובל בהן חייב אבל לענין טומאה פליגא דאין עור לאותן ד׳ שמנו: בשרלים שיש להן עורות. לחותן ד׳ שלח מנו: נלרר הדם. נחסף ונקשר במקום אחד שוב אינו חוזר ונבלע: מאן ס"ה. דהך מתניתא דאמר בשרלים שיש להן עורות דמשמע דיש מהן דפטור: רבי יהודה היא. דלענין טומאה לא יליף מאלה הטמאים אלא ההוא דאית ליה גישתא שעורו עב ויש לו עור ממש אינו כבשר ושאינו עב הוי כבשר והלטאה משום דעורה עב משוי ליה כחולדה בהעור והרוטב הלכך לענין שבת נמי לאו עור הוא בשלש מהן אנקה וכח וחומט אבל לרבנן דהעור והרוטב שמנו הלטאה בהך שעורותיהן כבשרן אלמא דטעמייהו לאו משום עור ולאו עור אלא משום דרשה דקרא לענין טומאה הוא דפליגי משום קרא אבל לענין שבת מודו דודאי עור הן: דברי ר׳ יוחכן בן כורי. דקתני בההיא ברייתא דלעיל לענין

שבת כיון דלא איפלגו רבנן עליה אלא

לענין טומאה דברי ר' יוחנן בן נורי

ומחלוקתו מיבעי ליה: מנין לחבורה

שחינה חוזרת. ולמילף דההיא דחוזרת

לאו חבורה היא כגון הנך דאין להן

עור שנלרר בו הדם חבורתו חוזרת לקדמותה או מכה קטנה שלא נצרר

הדם: אילימא דקאי ריקמי ריקמי.

ונמר ממש אמר קרא שהוא מנומר

בגוונים: אלא ככושי כו'. והאי נמר

לשון תמורה היהפוך כושי עורו ונמר

חברבורותיו כלומר וימיר חבורת עורו

לחזור לקדמותו שלא יתקשה העור

במקום המכה: גמל. משום דגדול

הוא נקט ליה: מאילים. אילים

ע"א מוס׳ ד"ה דהוי ליה: רש"י ד"ה המפויין כו' ולא : מאן שמעת ליה וש"נ:

לעזי רש"י שממנו מכינים את הבירה).

רבינו חננאל

למה שמנו חכמים, ואתמהינן אדרבה למה שמנו חכמים אין להן עור כי עורותיהן כבשרן הוא. ופריק ר' אלעא הכי קתני וחכ"א אין עור מטמא כבשר אלא מה שמנו חכמים ואמרו אלו שעורותיהן כבשרן. ודייקינן מדקתני חכמים דהני ששנויין במשנה ואלו שעורותיהן כבשרן הוא דעורן טמא כבשרן והנשארין לא, מכלל דר׳ יוחנז בז נורי דפליג עליהז ראמילו מטמאו, והא ח' שרצים יש להן עורות קתני, דאלמא כולן לא מטמא עורן, . ונדחת. ותריץ רב אדא הכי, . וחכ״א לענין טומאה אין עור למה שמנו חכמים. ככשר הוא חשוב. ור' יוחנן . בן נורי פליג ואמר יש להז עורות. ואקשינו וכי והחובל בהן חייב בשרצים שיש להן עורות, ואי זו שיש להן עודון, ואי הו היא חבורה כל שאינה חוזרת, נצרר הדם אע״פ שלא יצא, ר׳ יוחנן בן נורי אומר ח׳ שרצים יש להן עורות. מדקתני בהא מתניתא בשרצים שיש להן מוניתה בשו בים שיש להן עורות, אלמא דרבנן הוא דאית להו חלוקה במקצת

מאדמים שנשחטו למלאכת המשכן בשביל עורותיהן: והא אמר מר. הכא נמי מיחייב משום עוקר דבר מגידולו אמר אביי האי מאן דתלש בשמעתה קמייתה דמס׳ ע"ו: ביני פימרא כינים. קס"ד כינים קטנים כשיולאין מביליהן: הטפויין. שירוך. הטפויין ובילי כינים מתניתא היא °ולא ידענא היכא תניא: הלד פרעוש. ממקום שאינו נילוד ועומד כגון מעל גבי קרקע או מבגדיו מבחוך: להוליא ממנה להה. מלאכה שאינה לריכה לגופה היא שהפתח היא המלאכה זוה אין לריך (¹³ להיות כאן פתח מעכשיו: הלד נמי הלידה היא המלאכה ווה אינו לריך ללודה אלא שלא תשכנו ואם יודע שתעמוד ולא חזיקנו לא היה לד: השולה דג שהיה נילוד ועומד מבעוד יום: **כסלט**. כרוחב סלט: חייב. משום נטילת נשמה דתו לא חיי: **עביד רירי.** שנוגעין בו וחוט הרירין ©נמשך מן האלבע: דלדל. עקר שהפילחו על ידי דלדול זה: כר המדורי אסברא לי. טעמא דהא מילחא: כשוחא. הומלו"ן וגדל מתוך ההיומי מריח הקרקע שההיומי יונק ממנו: מיחייב. ואף על פי שאינו מחובר לקרקע כדאמרינן בעלמא (שירובין דף כח: (a) מאוירא רבי: פיטרא

שמונה שרצים למקצתן אבל ר' יוחגן בן גורי אכולה מחייב, (ומחייב) [ומתניתין] דהכא בשבת כוותיה וקשיא לרב. ופריק רב אשי אליבא דרב . המשמרת [דף קלט] אמרו מכריז רב מטא זמן כשותא דבעי למיזרע כשותא בכרמא ניזרע. **מאן דתליש פיטורא**. הן פטריות שהזכירו במסכת ברכות (דף מ) על כמהין ופטריות אומר שהכל נהיה בדברו. והקשינו וכמהין ופטריות לאו מגידולי קרקע נינהו ורמינהי

נהי ומהלקמו הזה להר כמיתנא, המשפע שפילו רבון דפיגי עליה לענין טומאה, הכא מודר ניה. ופרקינן תני דברי רבי יחון בן נודי ומהלוקמו. פירוש מהדרה מלשון החת מהתחתים, גל מגלגל, מככת מכלכל, וכיוצא בהן. ירייקינן מדקני הוא מסיר יר יימה כר א ליעיור האמר החברה כתור בשבת בהורג כמי בשבת בהורג במי בשבת במעשה המשבן נמרי להור המי במשבה המשכן ועורות אילים, שהורגים אותן ליטול עורותיהן, כדפרשינן דכל מלאכה ממעשה המשבן נביצי כינים, התביא משביעים לכנים. והן בלשון ארמית ובי ובלשון שמנאל ציבאן, ופענישין ראי יש להן ביצים ולא פטר ר' יהושע את ההורגן (ולא) [מלא] פטר את הצדן. ואמר מר [רב] יהודה (רב) גאון שמעאל ציבאן, ופרעושיון רוא יש להן ביצים ולא פטר ר' יהושע את ההורגן (ולא) [מלא] פטר את הצדן. ואמר מר בר במי בשבת בהורא מכנון למשקל כינים כדמפרש בראש מסכתא דא. מתני הצד לצורף פטור כו"ר. המפיס מווסא בשבת והצד נחש בשבת העולה בהור בישה על בשבת בהור בישה בהור ביצית פטרות בהור ביצית במולה בהור ביצית במולה בהור ביצית בישה בשבת במולה באור ביצית בישה בא במולה במולה במולה בין מנפירין של דג ששם חייו, וכיון שיבש שם כאילו מתור בל היים. המור ואינון פטר בישה בא בין ולא אמרו שיבש אלא בין סופירין של דג ולא מולה מינור בל היות במנות האילו. רב אשי אמר לא תימא יבש ממש, אלא אפילו דב ריריה. פי זב רירו של דג, יונה נטה למות ואינו חוור בחיותו נכמה הוא חשוב, והשלה אותו חייב. היצר מנידול ונם למות האינו היוב שה מישה ביונה במור ביונה ביונה במור ביונה ביונה ביונה ביונה בלשור ביונה במור ביונה במור ביונה במור ביונה במור ביונה במור ביונה ביונה במור ביונה ביונה ביונה ביונה במור ביונה דאמר שמואל הכניס ידו למעי בהמה ודלדל עובר שבמעיה חייב, אסיקנא חיוביה משום עוקר דבר מגידולו, כדרב ששת דמאן דתלש (כשותא) מהיומי והיגי, ומפרש בפרק בכל מערבין דקטלין לה להיומתא ויבשה כשותא. אמר אביי האי מאן דתלש